

Хандога Д.О.

Студентка 4-го курсу ФСП
НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю.

Викладач кафедри публічного права ФСП
НТУУ «КП»

Інформаційна відкритість і прозорість влади як складова ефективного врядування

Комунікація є одним з найбільш важливих елементів системи державного управління. Якщо інформація виступає «киснем демократії», то принципи прозорості та відкритості влади, її підконтрольності населенню є невід'ємними елементами належного врядування. Саме ці ідеї стали ключовими для європейської спільноти. Свобода доступу до інформації є не тільки фундаментальним правом людини, але й передумовою для участі населення у вирішенні державних питань. Відкритість, перш за все, сприяє встановленню діалогу та зворотнього зв'язку влади з громадянами, формуванню довіри до владних інституцій та їхнього іміджу.

Україна посідає одне з перших місць в країнах СНД за кількістю законів у сфері інформаційної політики. Потужне підґрунтя для створення нормативно-правової бази в інформаційній галузі було покладено ще у 1996 році Конституцією України. Питання відкритості влади, встановлення зв'язку між органами державної влади, ЗМІ і населенням регулюється величезною кількістю нормативно-правових актів. Серед ключових – Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про звернення громадян», «Про державну таємницю», Постановами Кабінету Міністрів України «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади», «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», Указами Президента тощо.

В органах державної влади різних рівнів займаються зв'язками з громадськістю: у міністерствах – прес-служби, відділи (сектори) зв'язків з громадськістю та ЗМІ; у Адміністрації Президента України – Прес-секретар Президента України, Головне управління з питань комунікацій, Головне управління з питань доступу до інформації, Прес-служба; в Кабінеті Міністрів України – Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату КМУ [2].

Після прийняття Закону «Про доступ до публічної інформації» ці підрозділи були реорганізовані чи створені окремі управління, відділи по доступу до інформації. Наприклад, у Київській міській державній адміністрації створено управління інформаційного забезпечення та доступу до публічної інформації, яке визначене спеціальним структурним підрозділом з питань опрацювання запитів на інформацію, що надходять до апарату Київської міської державної адміністрації. У кожному структурному підрозділі КМДА визначені відповідальні за опрацювання запитів особи [3].

Найпоширенішими способами забезпечення населення інформацією є: громадські слухання; круглі, «трикутні» столи; зустрічі з населенням; письмові відповіді на запити або консультації; оприлюднення та поширення проектів нормативно-правових актів у мережі Інтернет: Інтернет-конференції; телефонні «гарячі лінії» тощо.

Для висвітлення використовують такі форми оприлюднення інформації (деякі з них передбачені Законом України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації»):

- випуск і поширення анонсів, прес-релізів, оглядів, інформаційних збірників, експрес-інформації тощо;
- проведення прес-конференцій, прес-турів, організація інтерв'ю з керівниками органів державної влади та органів місцевого самоврядування для працівників українських і зарубіжних ЗМІ;
- підготовка та проведення теле- і радіопередач;
- забезпечення публікацій та виступів у ЗМІ працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, ведення рубрик і їхнє інформаційне наповнення у спеціалізованих ЗМІ;
- комплексний медіа - супровід надзвичайно важливих подій органу влади (колегії, конференції, відкриття об'єктів тощо);
- і відносно нова форма – доступ до інформації з використанням новітніх медіа-платформ, зокрема соціальних мереж: Facebook, мікроблогів: Twitter тощо.

Отже, в Україні досягнуто чимало позитивних зрушень в напрямі інформаційної відкритості влади. Проте є потреба у вдосконаленні способів та механізмів інформування населення, більш часте використання сучасних інформаційних технологій, вивчення міжнародної практики та використання найкращого досвіду.

Відкритість та прозорість органів державної влади є чинником для демократичного розвитку країни; інструментом, що забезпечує підзвітність органів державної влади; засобом підвищення активності громадян, їх інформативності та політичної культури; результатом розвитку зв'язку між різними учасниками демократичного процесу; формою реалізації права громадян на повну й об'єктивну інформацію, зменшують рівень корупції та сприяють зміцненню суспільства.

Відкритість треба розглядати більше як засіб, ніж мету. Вона забезпечує зворотній зв'язок, який дозволяє ефективно управляти. Влада повинна бути зацікавлена у своїй відкритості та прозорості, адже без цього не буде довіри з боку громадян до тих заходів і реформ, що вона планує та проводить. Але варто пам'ятати про баланс між відкритістю та тією інформацією, що є «таємною» і не підлягає розголошенню. Відкритість має якимось чином «фільтруватися». Треба пам'ятати, що рівновага між відкритістю і необхідністю забезпечення захисту повинна належним чином відповідати особливостям соціально-культурного розвитку.

Важливою складовою політики інформаційної відкритості влади є наявність нормативно-правової бази. В Україні в цілому вона сформована. Але на сьогодні є потреба у прийнятті та перегляді ряду законодавчих актів.

Але створення якнайкращого законодавства не дозволить забезпечити відкритості, поки не відбудеться певних змін у масовій свідомості. І важливо, що ці зміни мають відбуватися не лише в свідомості державних службовців, а й свідомості суспільства в цілому [1].

Список використаних джерел

1. А.Л. Садовська, Посилення гарантій права на доступ до публічної інформації в системі комунікацій між державою та громадянами. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/24935/%C0>
2. Забезпечення доступу до публічної інформації в контексті впровадження європейських стандартів відкритості та прозорості : матеріали круглого столу в режимі відео-конференції-зв'язку, Київ - Дніпропетровськ - Львів - Одеса - Харків, 08.02.2012 р. ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. - К. : НАДУ, 2012. - 80 с.
3. Інформаційна відкритість української влади. Аналітична доповідь. – К.: НІСД, 2002. – 59 с.